

STEIGEN KOMMUNE

Kommunal- og regionaldepartementet
KS

KOMM. OG REG. DEP
16 FEB 2006
05/3280 - 290
661.0
Avd. KØ/KØ/HER

LEINESFJORD, 13.02.2006

Saksnr. 06/00176-002 Arkivkode 103// Gradering Avd/Sek/Saksb SAD/RÅD/BWB Deres ref.

HØRINGSUTTALELSE FRA STEIGEN KOMMUNE ANG. BORGEUTVALGETS INNSTILLING NOU 2005.18 - FORDELING, FORENKLING, FORBEDRING

Steigen kommune har valgt å komme med en egen høringsuttalelse da vi ofte erfarer at problemstillinger vi opplever i forbindelse med inntektssystemet blir borte når uttalelser skal tilpasses mange kommuner enten det er region, fylke eller KS som uttaler seg. Kommunen fikk utsettelse av fristen slik at vi fikk behandlet det i formannskapet 9. februar.

Når vi velger å gi en uttalelse med Steigen som case, så er det ikke fordi vi mener at inntektssystemet skal tilpasses en enkelt kommune, men fordi vi mener at Steigen representerer en type distriktskommune med noen utfordringer som det ikke er tatt høyde for verken i dagens inntektssystem eller i Borgeutvalgets innstilling.

Plassering i geografien:

Steigen er en kommune som består av tre tidligere kommuner som ble sammenslått i 1964.

Kommunen har et landareal på 975,8 km² (1012,8 km² inkl. øyer, i dag stort sett fritidsbebyggelse) og kystlinje på 477 km langs fastlandet (1364 km² inkl. øyer)

Det er 10 mil fra kommunesentret *nordover* til nærmeste kommunesenter i nabokommunen Hamarøy. Det er 23 mil *sørover* til regionsenteret Bodø/sykehus og flyplass fra kommunesenteret. (25-26 mil fra noen av de mest befolka bygdene). Etter at de mange offentlige tjenestene er sentralisert betyr avstanden til regionsenter mer enn før (f.eks. post, Telenor, ligningskontor, a-etat, vg.skole, veikontor,) i tillegg til flere møter for interkommunalt samarbeid. Avstanden til flyplass har stor betydning både for kommunal virksomhet og næringsliv, og avstanden til sykehus er en viktig faktor i vurderingen av kommunens helsetjenester. Både akuttberedskap, hjemmetjenesten og mottaksapparat for pasienter utskrevet fra sykehus medfører økte utgifter for kommunen.

Postadresse:
Rådhuset
8281 LEINESFJORD

Besøksadresse:
Leinesfjord
LEINESFJORD

Telefon: 757 78804
Telefaks: 757 78810

Betydning for inntektssystemet:

Steigen kommune mener det burde innføres et **ruralitetskriterium** der avstand fra sykehus/flyplass/regionsenter legges til grunn. Det er dette som er utgiftsdrivende for distriktskommuner, ikke hvor langt vi må kjøre for å omfatte 5000 mennesker eller komme til et kjøpesenter! Ruralitetskriteriet kan beregnes på samme måte som tidligere urbanitetskriterium, bare at det her må være km avstand som legges til grunn i stedet for antall mennesker.

Næringsliv og befolkningsutvikling:

Steigen er en primærnæringskommune der landbruk, fiskeri og oppdrett er hovednæringer. Når næringsgrunnlaget er naturressurser, så vil naturlig bosettingen være spredt fordi hele kommunens arealer tas i bruk. Med de omstruktureringer som landbruket og fiskeriene har hatt de siste år, er nedgangen i arbeidsplasser dramatisk. Selv om oppbyggingen av oppdrettsnæringen gjennom nittitallet klarte å kompensere for noe av nedgangen, er dette ikke lenger tilfellet. Oppdrettsnæringen har stabilisert seg, mens tradisjonsnæringene fortsatt reduseres. Noen alternative arbeidsplasser er skapt, men kan ikke balanseres. Reiseliv, kulturarbeidsplasser og oppdrett på nye marine arter vil nok i framtida ha et vekstpotensiale. Kommunen har ikke kraftinntekter og er heller ikke større industri.

Endringene i næringslivet har selvsagt også medført til sterk nedgang i folketallet, i 2004 var det en nedgang på over 60 personer. Dette medførte en reduksjon i ramma på 2,4 millioner i 2005. I tillegg blir alderssammensetningen skjev.

Betydning for inntektssystemet:

Steigen kommune vil påpeke at det er positivt feil når man legger til grunn at nedgang i folketallet medfører en utgiftsreduksjon for kommune. Tvert i mot blir utgiftene dyrere pr. innbygger. Det er ikke billigere å drive en grendeskole fordi om tre elever flytter, men inntektene går automatisk ned med dagens inntektssystem, og det vil det også gjøre med NOU 2005:18.

I tillegg blir utgiftene til strømmettet og VAR dyrere pr. innbygger, noe som også har innvirkning på kommunens drift. Den spredte bosetningen gjør at vi i dag har desentralisert barnehage- og barneskoletilbud, sentralisert ungdomsskole, godt utbygd hjemmetjeneste, mens øvrige helsetjenester er sentralisert til kommunesenteret. Som eksempel kan nevnes at hjemmetjenesten (hjemmesykepleien og hjemmehjelp) tilbakelegger over 200 000 km i året (4 ganger rundt jorda) i en kommune med 2850 innbyggere! På grunn av små fagmiljøer og få ressurser har vi et utstrakt interkommunalt samarbeid, men det gjør ikke drifta billigere. Tvert imot bindes økonomien opp i interkommunale avtaler som gjør at kommuneøkonomien igjen øremerkes. Steigen kommune mener at det må være et **småkommunekriterium** i **fraflytningskommuner** som sikrer tjenesten til befolkningen ut fra en politisk målsetting om å opprettholde bosettingsmønsteret.

Til slutt vil vi påpeke den tilfeldighet og uforutsigbarhet som dagens inntektssystem har og som forhåpentligvis vil forbedres når ny innstilling legges fram.

Eksempler:

Når ansvaret for rusomsorg ble overført fra kommune til stat i 2004 ble et regnskapsår lagt til grunn for å beregne reduksjon i ramma til kommunene. Det medførte at et ekstremt utgiftsår (2002), der vi gjorde et stort løft for rusavhengige, redusert ramma for Steigen mer i kroner

og øre enn byene Bodø, Narvik og Mo i Rana. Dette var en varig reduksjon og kan vanskelig kompenseres gjennom skjønnsmidler. Beregning for reduksjon av ramma i forbindelse med mva – kompensasjonen ble derimot beregnet ut fra et utvalg på 20 tilfeldige kommuner. Vår oppfatning er at slike beregninger må gjøres på bakgrunn av et gjennomsnitt over tid som er forutsigbart og tillitsvekkende.

Steigen formannskap har i møte 9. februar vedtatt å gi sin tilslutning til de kommentarer og problemstillinger som rådmannen reiser i sin saksutredning ang. NOU 2005:18 og vi ber om at våre innspill blir tatt med i den videre behandling.

Med vennlig hilsen
Steigen kommune

Berit Woie Berg (sign.)
Ordfører

MELDING OM VEDTAK

Arkivsak: 06/00176

NOU 2005:18 -FORDELING, FORENKLING, FORBEDRING -
HØRINGSUTTALELSE

Saksbehandler: Roy Hanssen

Arkiv: 103

Saksnr.: Utvalg
0010/06 Steigen formannskapMøtedato
09.02.2006

Forslag til vedtak:

Steigen formannskap viser til kommunens høringsnotat og ber om at de argumenter, spørsmål og problemstillinger som framkommer av notatet blir tatt hensyn til i den videre behandlingsprosess.

Behandling/vedtak i Steigen formannskap den 09.02.2006 sak 0010/06

Vedtak:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Saksutredning:

Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner ble innført i 1986, og er et system for fordeling av frie inntekter (skatt og rammetilskudd) mellom kommuner og mellom fylkeskommuner. Innføringen innebar en sterkere sentral styring av kommunesektoren. Øremerkede tilskudd rettet mot bestemte formål ble redusert i omfang og erstattet med rammetilskudd som kunne disponeres "fritt" innenfor gjeldende lov- og regelverk. Den "offisielle" begrunnelse for endringen var å oppnå en mer retteferdig fordeling mellom kommuner og mellom fylkeskommuner, å oppnå effektiviseringsgevinster gjennom større handlefrihet og å gi bedre oversikt over egne inntektsforhold. *Det kan dog ikke stikkes under en stol at refusjonsordningene knyttet til de øremerkede tilskuddene var i ferd med å "sprengre" rammene for en nasjonalt forsvarlig økonomisk politikk – kommunenes vilje til å tilby sine innbyggere gode velferdstjenester i tråd med sentrale lovnader/valgløfter påførte nasjonen større utgifter enn verdiskapningen tilsa. Det var kort og godt behov for å ansvarliggjøre/styre kommunene.*

De statlige rammeoverføringer er sammen med de ordinære skatter den viktigste inntektskilde for kommunene og utgjør kommunenes frie inntekter. Om lag 70% av kommunens inntekter kommer i form av skatt og rammeoverføringer. Utformingen av rammeoverføringssystemet (inntektssystemet) har derfor stor betydning for den enkelte kommune.

For Steigen kommune – en distriktskommune i Nord-Salten i Nordland med 2 800 innbyggere og et resultat av sammenslutning av tidligere 3 kommuner – har de frie inntektene inklusive de distriktpolitiske elementene utgjort om lag 67% av kommunenes inntekter de senere år.

Inntektssystemet

Etter innføringen av inntektssystemet i 1986 er det foretatt en rekke større og mindre endringer i systemet. De største omleggingene skjedde i 1994, da de ulike sektortilskuddene ble slått sammen til ett utgiftsutjevningstilskudd, og i 1997 som følge av Rattsø-utvalget sin utredning (NOU 1996:1). Det foretas imidlertid årlig mindre endringer i systemet, blant annet knyttet til innlemming av øremerkede tilskudd og oppgaveendringer - *endringer hvor det ikke "inviteres" til politisk behandling, men som allikevel kan ha vesentlig betydning for enkeltkommuner.*

Hovedelementene i dagens inntektssystem er:

- Inntektsutjevning
- Utgiftsutjevning
- Innbyggertilskudd
- Nord-Norgetilskudd
- Regionaltilskudd
- Skjønnstilskudd

Inntekts- og utgiftsutjevningen forutsettes å bidra til å utjevne forutsetningene for et likeverdig tjenestetilbud mellom kommuner. Gjennom inntektsutjevningen foretas det delvis utjevning av forskjeller i skatteinntekter, mens utgiftsutjevningen forutsettes å kompensere for lokale kostnadsforskjeller med hensyn til å kunne tilby minstestandarder innenfor de sentralt definerte nasjonale velferdstjenester.

Innbyggertilskuddet fordeles i utgangspunktet med et likt beløp per innbygger, og skal ivareta behovet for inntektstilførsel fra staten. Gjennom utgiftsutjevningen forutsettes det gitt full kompensasjon for ufrivillige kostnads- og etterspørselsforhold - kostnadsnøklene.

Nord-Norgetilskuddet og regionaltilskuddet er regionalpolitisk begrunnede tilskudd som skal bidra til å gi kommuner og fylkeskommuner i Nord-Norge og små kommuner bedre økonomiske rammebetingelser enn de øvrige kommuner og fylkeskommuner. En legger til rette for et høyere nivå på kommunale tjenester for derigjennom å opprettholde bosettingsmønsteret og bevare levedyktige lokalsamfunn. *Dermed etableres selvfølgelig også nye inntektsforskjeller.*

Skjønnstilskuddet kan betraktes som et supplement til den faste delen av rammetilskuddet, og skal ivareta spesielle lokale forhold som ikke fanges opp av den kriteriebaserte utgiftsutjevningen. I tillegg består skjønnstilskuddet av særskilte kompensasjonsordninger som skal begrense inntektsreduksjoner som følge av endringer i inntektssystemet og kompensasjon for omlegging av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift.

I tillegg til de ordningene som er nevnt over består inntektssystemet av overgangsordning (som begrenser inntektsendringer fra år til år), inndelingstilskudd (som hindrer tilskuddsreduksjoner som følge av kommunesammenslutninger) og en korreksjonsordning for elever i statlige og frittstående skoler.

Borge-utvalget

Regjeringen Bondevik II oppnevnte 3. oktober 2003 et nytt utvalg under ledelse av professor i samfunnsøkonomi Lars-Erik Borge ved Norges Teknisk-naturvitenskapelige Universitet, for å gjennomgå og evaluere inntektssystemet for kommunal sektor. Av utvalgets 13 medlemmer hadde 11 av medlemmene adresse Oslo og omegn. 5 av medlemmene hadde sentrale stillinger i berørte departement, 4 var tilknyttet forskningsmiljø som delvis også har levert utredninger på bestilling fra utvalget mens de øvrige var utpekt fra KS og tilknyttet sekretariat, kommune, fylkeskommune og Oslo kommune. Sekretariatet har vært ivaretatt av 4 representanter fra Kommunalavdelingen i KRD.

Ut fra dette kan det stilles spørsmålsteget med hvorfor utvalget ble gitt status som offentlig utvalg og problemstillingene ikke håndtert gjennom et ordinært interdepartementalt utvalg.

Målsetningen var å vurdere om systemet ivaretar kravet om rettferdig fordeling og om inntektssystemet er et effektivt virkemiddel for å gjennomføre Regjeringens politikk overfor kommunal sektor. Utvalget ble bedt om å foreta en bred faglig gjennomgang av fordelingsmekanismene i finansieringssystemet med sikte på å komme fram til et mest mulig enkelt og rettferdig system.

Når utredningen skjer - og forutsettes å skje - innenfor dagens situasjon og økonomiske rammer gir dette en statisk beskrivelse og få svar på kommunenes utfordringer i tiden fremover, som f.eks.:

- *Er dagens bevilgning med det nasjonalt definerte utgiftsbehov per innbygger (24 400 kr i 2005) tilstrekkelig til å innfri de gjennom lover og regler definerte minstestandarder på kommunale tjenester – for ikke å nevne sentrale aktørers lovnader/valgkamputspill.*
- *Hvordan vil de demografiske endringer påvirke fordelingen mellom kommuner, regioner og landsdeler – og er disse utviklingstrekkene i tråd med politiske føringer.*
- *Hvordan vil og skal systemet virke i lys av den bebudede realvekst for kommunene – hvordan vil denne veksten fordeles mellom kommunene.*
- *Vekstkommunenes situasjon er drøftet, men hva med de tunge og negativt ladede omstillings-/ tilpasningsprosesser i kommuner med negativ befolkningsutvikling og store avstandsulempes i et innbyggerfokuseret inntektssystem – kostnad/innekt per innbygger.*
- *Hva med nødvendigheten av forutsigbarhet ut over kommende budsjettår for å kunne gjennomføre rasjonelle og politisk styrte omstillinger/tilpasninger av tunge og komplekse kommunale organisasjoner.*
- *Gir innretningen av inntektssystemet mot regnskapsdata fra 2003 – KOSTRA – den ønskede innretning av den kommunale tjenesteproduksjon det neste 10-år.*
- *Enkelthet og forenklinger hevdes til tross for at kommunene ikke kjenner innholdet i sentrale kriterier for egen kommune – sone – og det konstrueres nye kriterier som ikke kan leses direkte ut av noen offisiell statistikk – opphopingsindeks.*

Utvalgets tilråding

Utvalgets forslag til endringer i inntektssystemet for kommunene ble fremlagt 10. oktober 2005 og består av følgende elementer:

- Ny kostnadsnøkkel
- Prognosebasert inntektsutjevning
- Et nytt distriktpolitisk tilskudd
- Avvikling av ordningen med oppdaterte befolkningstall i utgiftsutjevningen
- Et redusert skjønnstilskudd med et mer begrenset formål
- Et nytt inntektsgarantitilskudd til erstatning for dagens overgangsordning
- Kommunalt finansieringsansvar for frittstående grunnskoler som innebærer at korreksjons- og trekkordningen i inntektssystemet kan avvikles

Kostnadsnøkkel / Utgiftsutjevning

Utgiftsutjevningen endres ved at enkelte av dagens kriterier tas ut, noen nye legges til samtidig som vektingen (innbyrdes betydning) endres. Dette er vist i tabellen nedenfor.

1. kolonne viser kriteriene, 2.kolonne viser vektingen i dagens system mens 3. kolonne viser

vektingen i nytt system. 4 kolonne viser effekt på utgiftsutjevningen målt i kroner per innbygger etter dagens kriterier og 5 kolonne viser det tilsvarende etter utvalget forslag. Siste kolonne viser gevinst (+) / tap (-) ved overgangen til nytt system. Tabellen viser endringen for alle variable som inngår i utgiftsutjevningen og anses som et sentralt uttrekk av forslaget til nytt inntektssystem.

Tabellen viser at endringene som følge av ny kostnadsnøkkel blir minimal for Steigen kommune sin del. Utgiftsbehovet per innbygger ville i 2005 ha økt med 86 kr og blitt liggende 7 656 kr over det gjennomsnittlige utgiftsbehov for landet på 24 396 kr. Det vil si at Steigen kommune skal kunne produsere kvalitativt tilfredsstillende tjenester innenfor grunnskole, pleie- og omsorg, barnevern, sosialtjenester og administrasjon inklusive miljøvern og landbruk, til en pris av 32 052 kr per innbygger eller om lag 91,9 mill kr.

Tabellen fanger ikke opp utvalgets forslag om å reversere ordningen med at folketallet per 1.1. i driftsåret legges til grunn for beregning av det utgiftsutjevneende tilskuddet. Begrunnet med forutsigbarhet foreslås nå folketallet per 1.1. året før driftsåret lagt til grunn. Med en befolkningsreduksjon på 67 personer i 2004 ville dette forslaget gitt en gevinst for Steigen kommune på om lag 2,5 mill kr i 2005.

Dette forslaget må det forventes sterke innsigelser til, blant annet som følge av at beregninger viser at 33 vekstkommuner vil tape 151 mill. kr. på ny reversering av ordningen, jfr. mandatets fokus på vekstkommuneproblematikken.

Tabell 1 Forslag til kriterieendringer med konsekvenser for Steigen kommune (KS-modell)

Kriterier	Dagens vekt	Ny vekt	Dagens tillegg/ fradrag i utgiftsutj.	Nytt tillegg/ fradrag i utgiftsutj. kr.pr.innb	Endring
<i>- utgår / + inngår i ny nøkkel</i>					
Innb. 0-5 år	0,023	0,016	-124	-89	35
Innb. 6-15 år	0,307	0,334	338	370	32
Innb. 16-66 år	0,121		-197		197
Innb. 16-21 år		0,020		77	77
Innb. 22-66 år		0,115		-267	-267
Innb. 67-79 år	0,085	0,089	545	574	28
Innb. 80-89 år	0,133	0,133	2 080	2 091	11
Innb. o/90 år	0,049	0,061	1 289	1 610	321
- Skiltø og separerte	0,038		-213		213
- Arbeidslødige	0,011		82		-82
- Dødelighet	0,025		72		-72
+ Barn som ikke bor sammen med begge foreldre		0,016		-7	-7
+ Barn med grunn- og hjelpestønad		0,011		14	14
Ikke-gifte over 67 år	0,025	0,062	351	883	531
- Innvandrere	0,005		-117		117
- Reisetid	0,015		804		-804
+ Innvandrerbarn		0,015		-363	-363
+ Fattige		0,010		-153	-153
Sone	0,010	0,019	811	1 559	748
Nabo	0,011	0,004	628	247	-381
PU over 16 år	0,066	0,041	-478	-301	177
- PU under 16 år	0,004		-0		0
+ Uføre		0,006		-7	-7
+ Opphopning		0,022		-370	-370
- Urbanitetskriterium	0,042		-417		417
- Landbrukskriterium	0,005		463		-463
Basistillegg	0,025	0,027	1 652	1 789	137
Kostnadsindeks	1,000	1,000	7 570	7 656	86

Tabellen viser som nevnt utslagene for Steigen kommune knyttet til de enkelte kriterieendringene. Som distriktskommune med 23 mil inn til regionsenteret Bodø, er det verdt å merke seg at forslaget innebærer at avstandsurempene knyttet til reisetid, sone og nabokriteriene vil kompenseres med 437 kr mindre per innbygger tilsvarende 1,25 mill kr. Totalt sett foreslås avstandsurempene i Steigen kompensert med nærmere 5,2 mill kr.

Avstand til regionsenter kan ikke ses vurdert som noen kostnad for kommunene.

Utvalget har sett på mulighetene for et kriterie som kan være robust med hensyn til spredt bosetting og lignende, uten å finne et godt kriterie. Statistikken over antall kilometer kommunal vei anses eksempelvis ikke som fullgod.

Inntektsutjevningen:

Inntektsutjevningen foreslås endret til at utjevningen tar utgangspunkt i anslått skattevekst for landet sett under ett. Svingninger i dette nivået gjennom året får dermed ingen effekt, mens det motsatte er tilfelle i dag. "Prognosebasert inntektsutjevning" ville ha hatt positiv innvirkning på Steigens regnskapsresultat de siste år hvor Stortinget har forutsatt en høyere skatteinntekt i Statsbudsjettene enn regnskapene har vist ved årets slutt.

Forslaget innebærer også at sentrale myndigheter i enda sterkere grad styrer ressursrammene for kommunene.

Med unntak av overgangen til prognosebasert inntektsutjevning legges det opp til samme prinsipp i utjevning som i dagens system. Forskjeller i skatt per innbygger for egen kommune sett i forhold til landsgjennomsnittet kompenseres 90% opp til 90% av landsgjennomsnittet, mens forskjellen mellom 90% og 100% av landsgjennomsnittet kompenseres med 55%.

Inntektsutjevningen skal fremdeles baseres på folketall per 1.1. i driftsåret, jfr. endring i utgiftsutjevningen.

Utvalget har vurdert om konsesjonskraft m.v. samt eiendomsskatt skal trekkes inn i inntektsutjevningen, men anbefaler at dette ikke gjøres.

En summarisk gjennomgang av de av utvalget presenterte konsekvensberegninger viser også at kraftkommunene kommer styrket ut av den foreslåtte omlegging – et apropos for Steigen som den eneste kommunen i regionen uten inntekter fra kraft

Overgangsordningen

Overgangsordningen skal sikre at endringer i inntektssystemet ikke medfører uhåndterlige endringer fra år til år. Dette gjelder både ved innlemmelse av øremerkede statstilskudd i rammeoverføringene, regelendringer og endringer i inntektssystemet.

Hittil har slike endringer blitt innlemmet over en 5 års periode med 20% hvert år, slik at inntektene gradvis har blitt trappet opp/ned alt etter om kommunen ville tjene eller tape på endringen.

Utvalget mener at dagens overgangsordning ikke fungerer godt nok når det gjelder større endringer av inntektssystemet, fordi inntektsendringen kan bli stor fra ett år til neste. Dette har blitt ivaretatt ved særskilte kompensasjonsordninger, noe som gjør inntektssystemet mer komplisert.

Utvalget foreslår at den nye overgangsordningen oppbygges ved et inntektsgaranti tilskudd. Dette tilskuddet skal i større grad ivareta at kommuner ikke skal oppleve for store inntekts reduksjoner fra et år til neste.

Tilskuddet skal ta utgangspunkt i endringen i rammeoverføringen (eksklusive inntektsutjevning og endringer i kriterieverdier) på nasjonalt nivå målt i kroner per innbygger. Inntektsgaranti tilskuddet omfatter kommuner med en endring i rammeoverføringen som er mer enn 400 kroner lavere enn endringen på landsbasis.

Kommunene skal altså kunne handtere en inntektsreduksjon på om lag 1,5% av de frie inntektene. For Steigen kommune innebærer dette systemet at en inntektsreduksjon fra ett år til neste ikke skal kunne være større enn 1,1 mill kroner. Det må dog understrekes at inntektsreduksjoner som følge av nedgang i befolkningen (kriterieverdi) ikke skal omfattes av garantien – eksempelvis vil konsekvensen av befolkningsreduksjonen i 2004 beregnet til 2,5 mill kr for Steigens del måtte håndteres i tillegg.

Tilskuddet er av relativt teknisk karakter, men forutsettes å forenkle inntektssystemet. Dette kan summarisk sett være tilfelle, men avvikene skal dog beregnes og bør kunne forstås også ute i kommunene. Den langsiktige konsekvens vil fremdeles være avhengig av endringer som foreslås gjennomført i Statsbudsjettet for de kommende år.

Regionalpolitisk tilskudd

Nord Norge tilskuddet, regionaltilskuddet og deler av skjønntilskuddet foreslås fjernet og erstattet av ett regionalpolitisk tilskudd innenfor inntektssystemet. Utvalget mener at det er en vesentlig svakhet at fordelingskriteriene i dagens regionalpolitiske ordninger i inntektssystemet i svært liten grad er koblet opp mot de kriteriene som benyttes i den øvrige distriktspolitikken. Utvalget foreslår herunder en direkte kobling mot distriktspolitikken for øvrig. På denne måten vil den distriktspolitikken som føres gjennom kommunesektoren bli mer treffsikker i forhold til distriktspolitiske målsettinger, og den vil bli jevnlig oppdatert og tilpasset endringer i behov for tilskudd.

Utgangspunktet for den øvrige distriktspolitikken er en inndeling av landet i fire distriktspolitiske virkeområder (A, B, C og D), som til sammen utgjør ca. 30 prosent av befolkningen. I områdene A (Finnmark og Nord-Troms), B (resten av Nord-Norge unntatt Bodø og Tromsø, og de svakeste fjellområdene i Sør-Norge) og C (resten av de svake områdene i Sør-Norge, samt Tromsø og Bodø) kan det gis tilskudd til næringslivet. I område D kan kommunene få statlig støtte til næringsutviklingsarbeid.

Inndelingen av kommunene i virkeområder tar utgangspunkt i 9 indikatorer som fanger opp dimensjonene arbeidsmarked, geografi, demografi og inntekt. På grunnlag av dette beregnes en samlet indikator (som varierer i verdi fra -3 til 3). Den samlede indikatoren kombineres med skjønsmessige vurderinger for å sikre sammenhengende soner.

Utvalget foreslår at det distriktspolitiske tilskuddet fordeles mellom virkeområder med utgangspunkt i antall innbyggere i det enkelte virkeområdet som omfattes av det distriktspolitiske tilskuddet. Innbyggerne i de ulike virkeområdene gis ulik vekt som gjenspeiler dagens tilskuddsfordeling mellom virkeområdene. Innbyggerne i virkeområde A teller 100 prosent, innbyggerne i område B 30 prosent, innbyggerne i område C 25 prosent og innbyggerne i D 20 prosent.

I utvalgets beregninger av konsekvensene for de enkelte kommuner er det lagt til grunn at det distriktspolitiske tilskuddet skal fordeles mellom kommunene innenfor det enkelte prioriteringsområde dels etter satser pr innbygger (85 prosent) , dels etter satser pr. kommune (15 prosent). Fordelingsvirkningene av å innføre et distriktspolitisk tilskudd er illustrert med utgangspunkt i de midler som i dag fordeles som Nord-Norgetilskudd og regionaltilskudd. Utvalget foreslår også at den delen av det ordinære skjønnstilskuddet som er begrunnet ut fra regionalpolitiske hensyn trekkes ut av skjønnstilskuddet og legges inn i det nye distriktspolitiske tilskuddet. Utvalget har imidlertid ikke beregnet fordelingsvirkninger ved dette, da det er vanskelig for utvalget å si hvor stor andel av skjønnstilskuddet til den enkelte kommune (eks. kompensasjonsordningen for differensiert arbeidsgiveravgift) som er begrunnet ut i fra regional- og distriktspolitiske hensyn.

Steigen kommune vil med det nye systemet motta 2 140 kr. pr. innbygger i nytt distriktspolitisk tilskudd. Dette er 343 kr mindre pr. innbygger enn dagens tilskudd i form av regionaltilskudd og Nord-Norge tilskudd. I sum vil tilskuddet reduseres med 982 000 kr og utgjøre 6 128 000 kr.

I tråd med utvalgets innstilling forutsetter beregningene at Bodø og Tromsø ikke vil være berettiget til tilskuddet. Ved forrige revisjon av virkeområdet falt sju kommuner i Nord-Norge utenfor virkeområdet hvor man kan gi bedriftsrettede tiltak (prioriteringsområde A, B og C). Hele Nord-Norge ble likevel tatt med innenfor virkeområdet fordi Kommunal-og regionaldepartementet mente at selve landsdelen var prioriteringsverdig ut fra distriktspolitiske hensyn, og at de regionale sentra i Nord-Norge var av betydning for utviklingen i hele landsdelen.

Dersom disse 2 kommunene innlemmes vil de samtidig legge beslag på 0,25 mrd kr av den samlede bevilgning på 1,75 mrd kr – og dermed øke tapet for Steigen som følge av omleggingen.

Utvalgets forslag hevdes blant annet å innebære en forenkling av inntektssystemet ved at dagens ordninger kan erstattes med ett distriktspolitisk tilskudd.

Utvalgets mandat med hensyn til å komme fram til et mest mulig enkelt system, kan sies å være ivare tatt hvis dette er synonymt med å redusere antall elementer i systemet. Her står en imidlertid overfor en situasjon hvor kanskje 2 av de enkleste og lettest forklarlige elementene erstattes med et forklaringsmessig vanskelig kriterie. Forståelsen av systemet må antas å være svært sentral med hensyn til aksept av den fordelingspolitikk inntektssystemet innebærer.

Vi bekrefter med våre underskrifter at møteboka er ført i samsvar med det som ble bestemt i møtet:

Thor Holand (sign.)

Martha haug (sign.)

Rett utskrift,
Leinesfjord, 13.02.06

Elin B. Grytøy
Servicevert

Utskrift: Salten Regionråd
Kommunene i regionrådet
KS, Nordland
Nordland Fylkeskommune, Næringsavd.
Kommunal- og regionaldepartementet